

Nr 45

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse; given Stockholms slott den 12 februari 1960.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att affärsbankerna — i likhet med vad som redan gäller för sparbankerna — skall erhålla en allmän rätt att lämna lån på upp till 5 000 kronor utan särskild säkerhet.

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183)
om bankrörelse

Härigenom förordnas, att 56 § lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

56 §.

- Bankaktiebolag må — — — må dock
1. stat, kommun — — — särskild säkerhet;
 2. kortvarig kredit — — — anses föreligga;
 3. av vederhäftig — — — erhållits; samt
 4. kredit utan särskild säkerhet till
- ett belopp i varje särskilt fall av högst *sjuttiofemtusen kronor och sammanlagt högst en tiondel av bankbolagets eget kapital kunna lämnas småföretagare.*
4. annan kredit utan särskild säkerhet kunna lämnas till sammanlagt högst en tiondel av bankbolagets eget kapital samt till ett belopp i varje särskilt fall av högst *sjuttiofemtusen kronor, då krediten lämnas småföretagare för hans rörelse, och eljest högst femtusen kronor.*

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 ja-
nuari 1960.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *viss utvidgning av rätten för bankaktiebolag att lämna blancokrediter* samt anför.

Inledning

I 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse (banklagen) stadgas att bankaktiebolag icke må bevilja kredit utan att säkerhet som av bolaget prövas betryggande ställes antingen i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, åt vilken krediten beviljas. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock enligt föreskrift i samma paragraf växel i visst fall kunna diskonteras utan accept samt kredit utan särskild säkerhet kunna lämnas — förutom stat, kommun, bankbolag, sparbank m. fl. samfälligheter och inrättningar — under vissa angivna förutsättningar affärsidkare och småföretagare. Affärsidkare kan sålunda beviljas kortvarig sådan kredit i och för sin rörelse, därest med hänsyn till omständigheterna trygghet för förbindelsens fullgörande ändock kan anses föreligga. Åt småföretagare kan kredit av angivet slag lämnas till ett belopp i varje särskilt fall av högst 75 000 kronor och sammanlagt högst en tiondel av bankbolagets eget kapital.

Utöver vad nu angivits får enligt banklagen bankaktiebolag icke bevilja kredit utan särskild säkerhet. Däremot har sparbank medgivits en i viss mån vidsträckt rätt att lämna kredit av angivet slag. Enligt stadgande i 28 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker får sålunda sparbank utan särskild säkerhet icke blott utlämna lån till kommun eller därmed jämförlig samfällighet eller till annan sparbank utan även, rent allmänt, bevilja lån till belopp i varje särskilt fall av högst 5 000 kronor och sammanlagt motsvarande högst en femtedel av sparbankens fonder. Under iakttagande av angivna begränsningar får sparbank alltså utan särskild säkerhet bevilja lån till privatperson utan att det kräves att låntagaren skall vara affärsidkare eller småföretagare eller eljest tillhöra viss kategori eller yrkesgrupp.

Sedan hösten 1958 har svenska affärsbanker beviljat privatpersoner kortfristiga amorteringslån på mindre belopp utan att kräva särskild säkerhet av låntagaren. Frågan om säkerhet för dessa lån, s. k. privatlån, har tillsvidare lösts på det sättet att varje bank för sig träffat avtal med något utomstående företag, varigenom detta åtagit sig borgen eller annan garanti för lånens återbetalande.

I en skrift den 19 december 1958 har nu tolv bankaktiebolag — Göteborgs bank, Skandinaviska banken, Skaraborgs enskilda bank, Skånska banken, Smålands bank, Stockholms enskilda bank, Sundsvalls enskilda bank, Svenska handelsbanken, Sveriges kreditbank, Uplands enskilda bank, Wermlands enskilda bank och Östergötlands enskilda bank — på anförda skäl förklarat sig önska förfara på annat i skriften angivet sätt i fråga om garanti för privatlånen och hemställt om Kungl. Maj:ts tillstånd i visst hänseende, där detta med den av bankerna tilltänkta anordningen skulle bli erforderligt. Närmare redogörelse för innehållet i skriften lämnas i det följande.

Bankernas framställning

Enligt stadgande i 54 § banklagen må bankaktiebolag, såframt tillstånd därtill meddelas av Konungen, förvärva aktie i annat svenskt bankbolag, i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna, ävensom förlagsbevis, utfärdat av bolag eller företag som nu nämnts. Stadgande av samma innehåll fanns sedan 1934 i den närmast förut gällande banklagen av den 22 juni 1911.

De ovannämnda affärsbankerna äger samtliga aktier i Aktiebolaget Lånekassan af 1914. Aktiekapitalet är 10 miljoner kronor. Företaget tillkom i beredskapssyfte mot befarade börskriser. Sin nuvarande lydelse fick bolagsordningen 1946, då enligt beslut å extra bolagsstämma den 24 april 2 § avfattades sålunda.

Bolaget skall hava till föremål för sin verksamhet att medverka till en av sociala skäl påkallad långivning genom att ikläda sig proprieborgen för lån hos affärsbank till fysisk person, som icke förmår ställa fullt bankmässig säkerhet.

Genom beslut den 8 augusti 1946 gav Kungl. Maj:t de nu ifrågavarande bankaktiebolagen jämte Göteborgs handelsbank och Inteckningsbanken tillstånd att — till i beslutet för var och en av bankerna angivet antal — även efter ändringen den 24 april samma år av 2 § i lånekassans bolagsordning äga aktier i kassan. Sedermera har enligt vederbörliga medgivanden Skandinaviska banken övertagit Göteborgs handelsbanks och Svenska handelsbanken Inteckningsbankens aktieinnehav i lånekassan.

I sin framställning anför bankerna.

Syftet med 1946 års bolagsordningsändring var att bankerna skulle få möjlighet att lämna lån till personer, vilka råkat i ekonomiska svårigheter och vilka på grund av oförmåga att ställa sådan säkerhet, som lagenligt kräves för bankkredit, kunde befaras bli tvungna att i stället vända sig till privatdiskontörer av mer eller mindre utpräglad ockrartyp. Behov av att

kunna ge kredit utan särskild säkerhet från låntagarens sida föreligger emellertid även i andra fall än de nyss nämnda. Det är sålunda icke ovanligt, att personer med i och för sig god ekonomi men utan nämnvärda kapitaltillgångar tillfälligt behöver ett lån för att klara någon större utgift. Det kan t. ex. vara fråga om att betala insatsen för en bostadsrättslägenhet, att köpa en hushållsmaskin av något slag eller att bestrida utgifter i samband med ett sjukdomsfall. Någon bankmässig realsäkerhet kan den lånebehövande i dylika fall som regel icke prestera, och mången gång har han ej heller utsikter att kunna anskaffa en borgen. För att likväl i någon mån kunna tillmötesgå efterfrågan på krediter av nu ifrågavarande slag har svenska affärsbanker nyligen börjat utlämna kortfristiga amorteringslån på mindre belopp till privatpersoner utan att kräva pant eller borgen av låntagaren. Dessa lån — som benämnes »Privatlån» — skall enligt överenskommelse mellan bankerna i första hand avses för personer med regelbunden inkomst och ordnad ekonomi, vilka för anskaffning av bostad, hemutrustning eller andra varaktiga konsumentvaror eller av annan särskild anledning tillfälligt är i behov av kredit. I överenskommelsen utsåges vidare, att därest det framgår att sökanden ämnar använda lånet för att genomföra ett tilltänkt avbetalningsköp, så bör lån icke beviljas, om banken finner att därigenom skulle öppnas möjlighet att kringgå de kreditpolitiska begränsningar, som må gälla i fråga om sådana köp. Lånebeloppet vid privatlån må enligt överenskommelsen i regel ej överstiga 3 000 kr. Om särskilda skäl föreligger, må dock undantagsvis beviljas lån på upp till 5 000 kr. Återbetalning skall ske genom månatliga amorteringar, och löptiden skall i allmänhet utgöra högst två år men kan, vid lån å belopp över 3 000 kr, utsträckas till tre år.

Med hänsyn till kostnaderna och även av andra skäl skulle det, fortsätter bankerna, vara synnerligen önskvärt att bankerna — i stället för att såsom nu sker träffa avtal med utomstående företag om garanti från dessas sida för utlämnade privatlån — kunde anlita Lånekassan af 1914 som garant. En sådan anordning skulle enligt bankernas uppfattning också naturligt anknyta till lånekassans nuvarande uppgifter. Bankerna förklarar sig därför överväga en ändring i 2 § bolagsordningen för kassan så att föremålet för bolagets verksamhet kommer att angivas på följande sätt.

Bolaget skall ha till föremål för sin verksamhet att — genom att ikläda sig proprieborgen gentemot svensk affärsbank — medverka till *dels* en av sociala skäl påkallad långivning till fysisk person, som icke förmår ställa fullt bankmässig säkerhet, *dels ock* beviljande av s. k. privatlån till fysisk person, vilka kännetecknas av att de lämnas utan särskild av låntagaren ställd säkerhet samt av att varje lån skall lyda å högst 5 000 kr. och vara ställt att amorteras under högst tre år.

Enligt bankernas förmenande bör en sådan ändring icke betaga dem rätt att även i fortsättningen inneha aktier i bolaget. Bolagets ändamål bör nämligen, anser bankerna, alltjämt kunna betecknas som gagneligt för bankväsendet och det allmänna.

Under hänvisning till vad bankerna sålunda anfört anhåller de att, även om bolagsordningen för Lånekassan af 1914 ändras på sätt nyss angivits, tillstånd måtte ges respektive bank att alltjämt äga de aktier i bolaget som för närvarande tillhör banken i fråga.

Yttranden

Över framställningen har, efter remiss, yttranden avgivits av *fullmäktige i riksbanken, bank- och fondinspektionen* samt *Svenska bankföreningen*.

Remissinstanserna har intagit den slutliga ståndpunkten, att den av bankerna gjorda framställningen bör tillgodoses på det sättet att viss utvidgning sker av bankernas rätt att bevilja blancokrediter.

Bank- och fondinspektionen anför i ett första yttrande att privatlånen synes fylla ett visst legitimt behov och att man därför torde få räkna med att denna låneform mera varaktigt införlivas med den uppsättning låneformer, som tillhandahålles allmänheten, även om det naturligtvis är mycket svårt att förutse dess användning kvantitativt sett.

I yttrandet anför inspektionen vidare.

Vad som särskilt tilldragit sig inspektionens uppmärksamhet är självfallet risk- och säkerhetsfrågorna. Lånen utlämnas, som framhållits av sökandena, utan att särskild säkerhet avkräves *låntagarna*. Då lånen med hänsyn till sitt syfte icke kan inrymmas bland sådana lån, som enligt banklagen får lämnas utan säkerhet, har sådan ställts i form av garantier från företag, som står utanför bankerna och som varit odiskutabelt vederhäftiga för sina förbindelser. Någon erinran mot en sådan anordning har icke kunnat göras från säkerhetssynpunkt. Det är emellertid ganska naturligt, att bankerna, som för garantierna haft att erlægga provisioner till vederbörande företag, överväger att överföra garantigivningen till AB Lånekassan af 1914, som ju ägs av dem själva. Bolaget har ett eget kapital av 10 miljoner kronor, och dess borgen torde därför innefatta tillfredsställande säkerhet för en kreditgivning av ifrågavarande slag även till mycket betydande belopp. Riskerna i denna kreditgivning måste nämligen bedömas som förhållandevis ringa; lånebeloppen är ju små — i regel får de icke överstiga 3 000 kronor — amorteringstiden är kort och prövningen av låntagarnas ekonomiska förhållanden särskilt noggrann.

Som ett tecken på att riskerna i en kreditgivning av ifrågavarande slag i annat sammanhang bedömts som små erinrar inspektionen om den sparbankerna medgivna rätten att i viss utsträckning lämna lån utan särskild säkerhet. Även de provisionssatser, vilka för närvarande betingas av de företag, som lämnar affärsbankerna garanti för privatlånen, ger enligt inspektionen anledning till slutsatser i samma riktning. I flertalet fall har företagen sålunda mot en provision, maximerad till en procent, visat sig villiga att från bankerna avlyfta hela kreditrisken. Med hänsyn till vad inspektionen anför om å ena sidan lånekassans resurser och å andra sidan de med privatlånen förenade kreditriskerna, torde enligt inspektionens mening banklagens krav på betryggande säkerhet kunna anses nöjaktigt uppfyllt genom borgen av lånekassan; i händelse av en utvidgning av låneverksamheten framdeles torde det få ankomma på inspektionen att pröva i vilken omfattning sagda borgen kan godtagas, därvid det synes naturligt att maximivolymen fastställas som en multipel av det egna kapitalet. Då den planerade utvidgningen av lånekassans verksamhet således icke i och för sig föranleder några erinringar från de synpunkter inspektionen har

att beakta och bolagets ändamål torde kunna betecknas som gagneligt för bankväsendet och det allmänna, tillstyrker inspektionen att sökandena även i fortsättningen får inneha envar samma antal aktier i bolaget som förut.

Fullmäktige i riksbanken anser att det förevarande ärendet i och för sig är av begränsad betydelse men att bankernas förslag dock kan ifrågasättas innebära ett kringgående av banklagens huvudregel att kredit ej må utlämnas utan säkerhet. Med hänsyn härtill vill fullmäktige ej underlåta framföra tanken att i stället genom ändring av banklagen ge på lämpligt sätt begränsade möjligheter att utlämna privatlån utan säkerhet. Genom att sålunda låta varje bank stå sin egen risk kunde måhända, uttalar fullmäktige, också vinnas en strängare prövning av dessa krediter, och med hänsyn till privatlånenas antal och belopp synes en fullt betryggande riskspridning komma till stånd inom varje bank för sig. Betänkligheterna mot att på förevarande punkt utvidga undantagen från kravet på säkerhet för lämnade krediter torde enligt fullmäktige ej heller behöva väga så tungt. Fullmäktige erinrar därvid om att gällande banklag gjort en väsentligt mer betydande eftergift från det principiella säkerhetsanspråket genom möjligheterna att lämna småföretagare krediter utan säkerhet till ett belopp i varje särskilt fall av högst sjuttiofemtusen kronor och att 1955 års sparbankslag kan sägas för sparbankernas del redan ha infört en privatlånen motsvarande möjlighet till blancokrediter genom att sparbankerna utan särskild säkerhet kan bevilja lån till belopp i varje särskilt fall av högst femtusen kronor. Med hänsyn till vad fullmäktige sålunda anfört finner fullmäktige att en ändring i banklagen skulle på ett naturligare sätt än vad i den remitterade framställningen föreslås leda till det önskade resultatet.

Sedan *bank- och fondinspektionen* anmodats att inkomma med det förnyade yttrande, vartill innehålllet i riksbanksfullmäktiges utlåtande kunde föranleda, erinrar inspektionen i nytt yttrande till en början om att bolagsordningen för Lånekassan af 1914 fick sin nuvarande lydelse 1946 i samband med de då aktuella blancokrediterna — speciallånen — som skulle lämnas till skötsamma personer för sanering av deras ekonomi; säkerheten för dessa lån skulle utgöras av lånekassans borgen. Denna kreditgivning blev emellertid, anför inspektionen, starkt temporär och av ringa omfattning. När utlåningsvolymen var som störst uppgick den till cirka 4,7 miljoner kronor; för närvarande utgör dessa krediter icke fullt 300 000 kronor.

Inspektionen fortsätter.

Anordningen med Lånekassan innebar, att bankerna avskilt ett kapitalbelopp för att täcka de förlustrisker, som den av bolaget bedrivna verksamheten — som förutsatts vara »gagnelig för bankväsendet eller det allmänna» — kunde komma att medföra. För att banklagens solvensregel — inlåningsrättsbestämmelserna — icke genom denna anordning skulle överträdas, borde hos den enskilda banken bokföringsvärdet av det sålunda avskilda kapitalet — aktieposten i det gemensamma bolaget — frånräknas ban-

kens eget marginalkapital. På grund av den ringa storlek, som rörelsen hos Lånekassan hittills haft, har dock någon formell frånräkning icke gjorts.

Med hänsyn bland annat till erfarenheterna från speciallånen och det hittills ytterst ringa utnyttjandet av den möjlighet att ge blancokrediter till småföretagare, som infördes i nya banklagen, har inspektionen ansett det befogat att avvakta erfarenheterna av de nya blancokrediternas utveckling — såväl från risksynpunkt som volymmässigt — innan en lagändring genomföres. Inspektionen har därför tillstyrkt bifall till bankernas framställning att få tills vidare använda Lånekassan som borgensman. Inspektionen har då vid sitt ställningstagande fäst avseende vid det förhållandet att aktiekapitalet är fördelat på praktiskt taget samtliga banker och anordningen kunde utnyttjas endast för en begränsad volym.

Därest man anser sig redan nu vilja vidtaga en definitiv anordning för att underlätta den konsumtionsbetonade privatlånekreditgivningen torde detta, yttrar inspektionen, enklast kunna göras genom att den enligt 56 § banklagen förefintliga rätten att utan särskild säkerhet lämna kredit åt småföretagare på det sättet ändras, att begränsningen till nämnda kategori borttages. En dylik ändring skulle innebära att bankerna finge en allmän blancokreditvolym att disponera efter behov och att i denna volym följaktligen kunde inräknas även sådana krediter som sparlån, krediter för anskaffande av bostad och liknande. Mot en sådan lösning har inspektionen ingenting att erinra.

I ett med anledning av innehållet i riksbanksfullmäktiges utlåtande avgivet yttrande tillstyrker *Svenska bankföreningen*, att en utvidgning sker av bankernas rätt till blancokreditgivning. Föreningen anför.

När det på hösten 1958 blev tal om att affärsbankerna skulle börja bevilja s. k. privatlån, aktualiserades givetvis frågan om att hos statsmakterna hemställa om sådan ändring av banklagen att dessa lån — vid vilka särskild säkerhet i form av pant eller borgen ej avkräves låntagaren — skulle kunna utlämnas utan sådan säkerhet över huvud. Emellertid rådde till en början på flera håll inom bankväsendet åtskillig tvekan inför den nya låneformen, och saken ordnades därför tillsvidare så, att de banker som ville införa privatlån var för sig träffade avtal med något utomstående företag, varigenom detta åtog sig borgen eller annan garanti för lånens återbetalande. I och med att systemet med privatlån vann ökad spridning bland bankerna kom det dock snart att framstå som alltmera angeläget att finna en annan lösning av säkerhetsfrågan. Vid de diskussioner, som i samband därmed fördes inom bankföreningen, rådde allmän enighet om, att det mest rationella på längre sikt skulle vara en utvidgning av rätten att lämna blancokrediter. Med hänsyn till att svårigheter alltjämt förelåg att bedöma privatlånesystemets livskraft och utvecklingsmöjligheter, beslöt bankerna emellertid i stället att i första hand söka tillstånd att få anlita Lånekassan af 1914 som garant.

Numera råder det knappast något tvivel om, framhåller bankföreningen, att privatlånen kommer att varaktigt införlivas med den uppsättning låneformer som flertalet affärsbanker tillhandahåller. Några skäl att dröja med ett definitivt ställningstagande till frågan, i vad mån säkerhet skall krävas för dylika lån, föreligger därför ej längre. Föreningen fortsätter.

Såsom redan antytts finner bankföreningen naturligtast och mest rationellt att kravet på särskild säkerhet eftergives. Bankföreningen ansluter sig alltså till riksbanksfullmäktiges åsikt, att en utvidgning av affärsbankernas rätt att lämna blancokrediter bör komma till stånd. Det bör tilläggas, att en sådan utvidgning är önskvärd även från andra synpunkter än de som sammanhänger med privatlånen. Den skulle t. ex. underlätta utbredningen av det i vissa banker införda systemet med s. k. sparlån, vilket innebär, att den som spar för att anskaffa en viss nytthet kan, när anskaffningen blir aktuell, erhålla ett amorteringslån i banken, vanligtvis på lika stort belopp som det han sparar. Erfarenheten har visat att ett avsevärt intresse föreligger för denna form av målsparande, särskilt i samband med bostadsanskaffning.

Från synpunkten av insättarnas trygghet bör ett medgivande för affärsbankerna att lämna blancokredit jämväl till andra än företagare lika litet som beträffande sparbankerna behöva väcka några betänkligheter under förutsättning att rätten på lämpligt sätt begränsas. Vid avgörandet, vilka spärrar som må vara påkallade, bör hänsyn tagas bl. a. till det skydd, som i affärsbankerna finnes i form av betydande eget kapital, och till dessa bankers stora vana vid kreditvärdighetsbedömning.

Under hänvisning till vad bankföreningen sålunda anfört hemställer föreningen att Kungl. Maj:t ville förelägga riksdagen förslag att i 56 § banklagen skall upptagas ett nytt stadgande, som ger affärsbank generell rätt att bevilja kredit utan särskild säkerhet till lämpligt belopp. Bankföreningen upplyser vidare att, därest en sådan lagändring genomföres, frågan om ändring av bolagsordningen för Lånekassan af 1914 enligt vad föreningen inhämtat kommer att få förfalla.

Departementschefen

Svenska affärsbanker startade hösten 1958 en ny form av kreditgivning genom att bevilja privatpersoner kortfristiga amorteringslån å mindre belopp — i allmänhet ej överstigande 3 000 kronor — utan att kräva särskild säkerhet av låntagaren. Dessa lån, som benämnes privatlån, är enligt överenskommelse mellan bankerna i första hand avsedda för personer med regelbunden inkomst och ordnad ekonomi, vilka för anskaffning av bostad, hemutrustning eller andra varaktiga konsumentvaror eller av annan särskild anledning tillfälligt är i behov av kredit. Som den i 56 § banklagen medgivna rätten att ge blancokrediter icke omfattar lån av nu ifrågavarande art och ställande av säkerhet ej krävs av låntagaren, måste bankerna skaffa annan säkerhet för lånen. Så har skett genom att varje bank för sig träffat avtal med något utomstående företag, som iklätt sig borgen eller annan garanti för lånens återbetalande. Bankerna är emellertid, bl. a. av kostnadsskäl, ej tillfreds med detta system utan önskar få möjlighet att bedriva låneverksamheten i fråga under andra betingelser än som nu sker.

Fullmäktige i riksbanken har förordat att den av bankerna aktualiserade frågan löses på det sättet att de i banklagen medgivna undantagen från kravet på säkerhet för lämnade krediter utvidgas att omfatta även nu ifråga-

gavarande form av lån. Fullmäktige erinrar därvid om att sparbankerna redan har rätt att ge blancokrediter till belopp i varje särskilt fall av högst 5 000 kronor och att för affärsbankerna i gällande banklag gjorts en betydligt större eftergift från kravet på säkerhet än den, som nu ifrågasättes, genom den bankerna medgivna rätten att lämna småföretagare krediter utan särskild säkerhet till ett belopp i varje särskilt fall av högst 75 000 kronor.

Oavsett hur man ser på frågan om användningen och utvecklingen av den nu aktuella låneformen, vilken ju införts först hösten 1958, synes någon tvekan knappast behöva råda om att affärsbankerna bör medges samma lagliga möjligheter som sparbankerna redan har att lämna krediter av det slag varom nu är fråga. Jag ansluter mig därför till den av fullmäktige i riksbanken förordade och av övriga remissinstanser biträdda lösningen att genom ändring av banklagen skapa möjlighet att lämna privatlån utan särskild säkerhet. Lämpligast synes därvid vara att den i 56 § 4. banklagen nu medgivna rätten att till ett sammanlagt belopp, som icke överstiger en tiondel av bankens eget kapital, utan särskild säkerhet lämna kredit åt småföretagare vidgas att omfatta även andra personer än sådana som tillhör nämnda kategori. För annan än småföretagare bör därvid, i likhet med vad som gäller för sparbankerna och i överensstämmelse med vad affärsbankerna avsett med sin framställning, krediter i varje särskilt fall icke få lämnas till högre belopp än 5 000 kronor.

I enlighet med vad som anförts i det föregående har inom finansdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse*. Förslaget torde som *Bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet i förevarande ärende.

Föredraganden hemställer härefter att lagrådets utlåtande över lagförslaget måtte för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Alice Magnusson

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183)
om bankrörelse

Härigenom förordnas, att 56 § lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

56 §.

Bankaktiebolag må — — — — må dock

1. stat, kommun — — — särskild säkerhet;

2. kortvarig kredit — — — anses föreligga;

3. av vederhäftig — — — erhållits; samt

4. kredit utan särskild säkerhet till
ett belopp i varje särskilt fall av
högst sjuttiofemtusen kronor och
sammanlagt högst en tiondel av
bankbolagets eget kapital kunna
lämnas småföretagare.

4. annan kredit utan särskild säkerhet kunna lämnas till sammanlagt högst en tiondel av bankbolagets eget kapital samt till ett belopp i varje särskilt fall av högst sjuttiofemtusen kronor för småföretagare och eljest högst femtusen kronor.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 4 februari 1960.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden **BECKMAN,**
E. SÖDERLUND,
TAMMELIN,
regeringsrådet **NEVRELL.**

Enligt lagrådet den 1 februari 1960 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 15 januari 1960, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn B. G. Holmquist.

Lagrådet yttrade:

Lagrådet hemställer, att orden »för småföretagare» för tydlighets skull ändras till »då krediten lämnas småföretagare för hans rörelse». I övrigt föranleder förslaget ingen erinran från lagrådets sida.

Ur protokollet:
Trygve Hellners

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 feb-
ruari 1960.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets den 4 februari 1960 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 15 januari 1960 remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse* samt anför därvid följande.

Lagrådet har i sitt utlåtande ej gjort annan erinran mot det remitterade förslaget än att lagrådet hemställt om en jämkning av redaktionell natur i lagrummets lydelse. Denna hemställan finner jag böra beaktas. Lagförslaget har ändrats i enlighet med vad lagrådet förordat.

Föredraganden hemställer härefter att det sålunda ändrade förslaget måtte genom proposition framläggas för riksdagen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Ragnar Sohlman